

KHARKIV INTERNATIONAL
LEGAL FORUM

Панельна дискусія:

**СТАЛІСТЬ У
ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД:
корпоративна повага
до солідарності**

**5^{те} ЖОВТНЯ
2022 року**

ОНЛАЙН

Робочі мови – англійська та українська;
синхронний переклад забезпечується

Організатори:

Вагенінгенський університет,
Нідерланди

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна

Law for the living environment

Website:
www.wur.nl

Website:
www.nlu.edu.ua

Проект співфінансується урядами Чехії, Угорщини,
Польщі та Словаччини через Вишеградські гранти
Міжнародного Вишеградського фонду.

Місія фонду полягає в просуванні ідей сталого
регіонального співробітництва в Центральній Європі.

У співпраці з:

Уповноважений
Верховної Ради України
з прав людини

From
the People of Japan

Polski Instytut
Praw Człowieka
i Biznesu

Керівні принципи ОЕСР
для багатонаціональних підприємств
НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНТАКТНИЙ ПУНКТ
УКРАЇНА

REBALANCE Project
within
Horizon Europe
Framework Programme

BR2Я Global Business and Human Rights
Scholars Association

СУЧАСНА
ЖІНКА

СТАЛІСТЬ У ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД: корпоративна повага до солідарності

ЧАС

9.30 – 17.00 за Київським часом
8.30 – 16.00 CET

КОНЦЕПЦІЯ

Як ми можемо трансформувати нашу економіку та суспільство, щоб підтримувати якість життя у сталий спосіб? Як люди, які живуть у відносно бідних соціально-економічних умовах, зможуть наздогнати та/або бути залученими до переходів, які ми вважаємо необхідними для підтримки нашої економіки та нашого довкілля? Як ми маємо забезпечити нашу юридичну та етичну відповідальність за минуле, теперішнє та майбутнє використання ресурсів перед майбутніми поколіннями та перед рештою світу?¹

Ці найважливіші питання нашого часу потребують амбітних і виважених відповідей. Цей історичний момент надає безпрецедентні можливості, враховуючи ряд останніх подій:

- **Регуляторні зміни:** поява обов'язкових до виконання норми щодо належної обачності з питань прав людини та захисту довкілля у кількох державах-членах ЄС та на рівні ЄС в цілому (зокрема, розроблений проєкт Директиви ЄС щодо корпоративної звітності з питань сталого розвитку + щодо належної обачності з питань сталого розвитку);
- **Розвиток судової практики:** серія новаторських судових рішень² і позовів³, які сприяли визначенню правових обов'язків бізнесу у сфері прав людини та зміни клімату;

¹ Див. Josephine van Zeben, *The European Green Deal: The future of apolycentric Europe?*, *Eur Law J.*2020;26:300–318.

² Зокрема the *Vedanta and the Shell case*.

³ Зокрема the 'Carbon Majors' petition in the Philippines; Sacchi et al.

- **Зміни в загальних політиках:** Паризька угода, Порядок денний сталого розвитку до 2030 року та Зелена угода ЄС висувують на перший план роль приватних акторів у сприянні переходу до сталого розвитку;
- **Суспільні події:** пандемія COVID-19 та загарбницька війна в Україні, які знову розпалили дискусію щодо ролі та обов'язків бізнесу як суб'єктів суспільства під час кризи.

Ці події обумовлюють особливі виклики для нових демократій. Жорсткою реальністю для них є те, що поточна модель (економічного) розвитку не ґрунтується на правах людини, а бізнес-моделі все ще не орієнтовані на права людини. Вони залишають недоторканою мантру максимізації прибутку корпорацій, орієнтованих на інтереси акціонерів, і фактично розширюють її значення як ідеалу для вирішення різноманітних соціальних та екологічних проблем. Очевидною є необхідність переорієнтації ролі та призначення корпорацій у суспільстві. Поєднання бізнесу та прав людини вимагає переходу від орієнтованого на державу погляду на права людини та корпоративного погляду на корпоративну соціальну відповідальність до розуміння бізнесу і прав людини, орієнтованого на носія прав⁴ й базованого на внутрішній нормативній силі прав людини. Цей виклик вимагає міждисциплінарного діалогу.

23 червня 2022 року Європейська Рада прийняла рішення про надання статусу країни-кандидатки Україні, країні, в якій йде повномасштабна війна. Це безпрецедентне рішення демонструє новий вимір концепції солідарності та відкриває нову сторінку пошуку шляхів реалізації Програми сталого розвитку, яка, зокрема, змушує переосмислити роль відповідальної поведінки бізнесу.

У цьому контексті у межах Панельної дискусії ми пропонуємо зосередитися на концепції солідарності та її значенні для європейського правового порядку та впливі на правові системи країн-кандидаток.

⁴ Wettstein, Florian. 2022. Business and Human Rights: Ethical, Legal, and Managerial Perspectives. Cambridge: Cambridge University Press.

Ми прагнемо виявити роль солідарності для досягнення Цілей сталого розвитку, приділяючи особливу увагу ситуації нестабільних часів, зокрема впливу російського повномасштабного вторгнення в Україну. Не намагаючись виявити всі виміри впливу солідарності на Порядок денний сталого розвитку, ми закликаємо зосередитися на ролі відповідального ведення бізнесу та обговорити правову перспективу концепції корпоративної поваги до солідарності. Особливу увагу буде приділено ролі корпоративної солідарності в часи війни та післявоєнної відбудови та викликам, зумовленим вимушеною міграцією. Ми також маємо намір обговорити інструменти формування корпоративної солідарності на основі концепції бізнесу та прав людини.

Невичерпний перелік питань, які ми пропонуємо для обговорення, включає в себе:

- Солідарність як фундаментальна цінність і принцип європейського правопорядку. Солідарність і права людини;
- Важливість солідарності для Програми сталого розвитку в часи загроз;
- Солідарність за межами ЄС та її застосування до країн-кандидаток;
- Роль недержавних акторів у реалізації Порядку денного сталого розвитку крізь призму солідарності;
- Корпоративна повага до солідарності у воєнний та післявоєнний періоди;
- Зобов'язання приватних постачальників критично важливих товарів і послуг;
- Вимушена міграція під час війни та роль приватних осіб у мінімізації ризиків примусової праці;
- Розбудова корпоративної солідарності на основі концепції бізнесу та прав людини.

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ ВКЛЮЧАТИМЕ В СЕБЕ:

- **ЗАГАЛЬНУ ДИСКУСІЮ «Солідарність, права людини і корпоративні актори»**
9.30 – 13.00 за Київським часом,
8.30 – 12.00 CET;
- **ВЕБІНАР «Примусова міграція в часи війни і роль приватних суб'єктів у мінімізації ризиків примусової праці»**
14.00 – 15.30 за Київським часом,
13.00 – 14.30 CET;
- **ВЕБІНАР «Корпоративна солідарність, заснована на інструментах бізнесу і прав людини»**
16.00 – 17.00 за Київським часом,
15.00 – 16.00 CET.

Детальна програма буде доступна
з 20 вересня 2022 року.

Координаторка:

Олена Уварова,
к.ю.н. (2010), доцентка,
доцентка кафедри прав людини
і юридичної методології,
з 2018 року голова Міжнародної
лабораторії з бізнесу і прав
людини Національного
юридичного університету імені
Ярослава Мудрого (Україна).
З червня 2022 року, Олена стала
Запрошеною дослідницею у
Вагенінгенському Університеті.

Солідарність, Права людини і Корпоративні актори

ВІТАЛЬНІ СЛОВА:

- **посол Петр Мареш**, виконавчий директор Міжнародного Вишеградського фонду
- **проф. Юрій Барабаш**, проректор з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
- **проф. Жозефін ван Зебен**, голова групи права Вагенінгенського університету та досліджень
- **Пані Олена Колобродова**, Представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з питань дотримання соціальних та економічних прав

Основний доповідач:

Суддя Роберт Спано.

Був обраний Суддею Європейського суду з прав людини у 2013 р. was elected to the European Court of Human Rights in 2013 від Ісландії, наразі є головою ЄСПЛ.

Перш ніж посісти посаду Судді, він обіймав посаду Парламентського омбудсмена Ісландії у 2009-2010 роках і знову в 2013 році. Працював деканом юридичного факультету Університету Ісландії у 2010-2013 роках, а в 2006 році був призначений професором права. Він був головою Постійного комітету експертів з кримінального права в Міністерстві юстиції Ісландії з 2003 по 2009 та з 2011 по 2013 роки. Він також був делегатом від Ісландії у Європейському комітеті з проблем злочинності та незалежним експертом у Лансаротському комітеті Ради Європи. Суддя Спано є випускником Університету Ісландії та Оксфордського університету.

Див. також текст виступу Судді Спано “What role for human duties, obligations and responsibilities in our European human rights discourse?” («Якою є роль обов’язків, зобов’язань і відповідального ставлення у нашому європейському дискурсі з прав людини?»), який надихнув нас на цю Панельну дискусію.

Сесія I

Солідарність і права людини у Європейському правовому порядку

Проф., д-р. **Жозефін ван Зебен**,

професорка і голова групи права
Вагенінгенського університету
(Нідерланди).

З 2012 року вона також
викладає у Федеральному
Інституті Технології (Цюріх)
курс «Екологічне регулювання:
право та політика».

До того, як приєднатися до Вагенінгенського університету, проф. ван Зебен була науковим співробітником відділу публічного права та права ЄС у Вустерському коледжі Оксфордського університету (2014-2019).

Дослідницькі інтереси професорки ван Зебен зосереджуються на регулюванні екологічних питань публічними та приватними суб'єктами в різних юрисдикціях, приділяючи особливу увагу теорії поліцентричного управління та розробкам, пов'язаним з Європейським Союзом.

Жозефін ван Зебен є лідеркою дослідницької програми «Law for the Living Environment» («Право для життєвого простору»), якою займається група права Вагенінгенського університету.

Проф., доктор **Маркус Краєвські,**

Професор університету Ерланген-Нюрнберг, кафедра публічного права та міжнародного публічного права. Професор Краєвські є одним із програмних директорів магістерської програми з прав людини та головою Міждисциплінарного дослідницького центру прав людини Ерланген-Нюрнберг (CHREN).

Він також очолює раду опікунів Німецького інституту прав людини та є генеральним секретарем німецького відділення Асоціації міжнародного права.

Професор Краєвські зосереджується на міжнародному економічному праві, правах людини, європейських зовнішніх відносинах та праві державних послуг. Він написав чотири книги та автор численних публікацій у наукових журналах та редактованих томах. Він є співредактором Європейського щорічника міжнародного економічного права (EYIEL).

Джон Моррісон,

Головний виконавчий директор Інституту прав людини та бізнесу (IHRB) з моменту його створення в 2009 році під керівництвом Мері Робінсон. Джон керує глобальною стратегією IHRB.

Джон консультує низку урядів, міжурядових організацій і компаній з питань прав людини та ширших питань сталого розвитку та міжнародних справ. Його останньою книгою є «Соціальна ліцензія», опублікована Palgrave MacMillan, і він має багато публікацій, присвячених питанням глобального управління, корпоративної відповідальності, прав людини, кліматичних заходів, захисту біженців і торгівлі людьми.

Джон також є членом консультативної групи з прав людини міністра закордонних справ Великої Британії та був стипендіатом Harkness у США. Його назвали одним із 100 найвпливовіших людей у світі з питань ліквідації сучасного рабства.

Проф., доктор Тетяна Комарова,

д.ю.н., професор кафедри права Європейського Союзу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Проф. Комарова тривалий час досліджує судове право Європейського Союзу. Має понад 150 наукових публікацій у галузі права ЄС, у тому числі монографії та книги, присвячені Суду Європейського Союзу та його впливу на правову систему ЄС, правові системи третіх держав (зокрема українську правову систему).

Проф. Комарова також є членом Наукової ради «Право» Міністерства освіти і науки України, сертифікованим тренером Національної асоціації адвокатів України з проведення заходів з підвищення кваліфікації адвокатів у сфері судового захисту ЄС, експерткою проекту з права ЄС для суддів Верховного Суду та експерткою проектів ОБСЄ.

Ольга Бойко,

Координаторка Комітету промислової екології та сталого розвитку Європейської Бізнес Асоціації.

Має 9-річний досвід у сфері Sustainability у бізнес-середовищі: у 2013-2019 роках управляла проектами з інклюзивності та різноманіття, а також зменшення викидів CO₂ в Ашан Україна. З 2020 року продовжує сприяти впровадженню Цілей сталого розвитку ООН в Україні шляхом напрацювання регуляторних змін та налагодження діалогу між владою та бізнесом у Європейській Бізнес Асоціації. У якості експертки, Ольга долучилась до розробки Національного плану відновлення України у напрямку «Екологічна безпека», є членкинею Ради безбар'єрності. Є засновницею та авторкою Телеграм-каналу ESG Україна

Солідарність і корпоративна повага прав людини

Професор **Флоріан Веттштайн**,

професор бізнес-етики та директор Інституту бізнес-етики Університету Санкт-Галлена в Швейцарії. Флоріан опублікував багато публікацій на теми, що стосуються корпоративної відповідальності, ділової етики, бізнесу та прав людини, і брав участь у численних практичних і політичних ініціативах і проектах на ці теми.

Він є автором книг «Мультинаціональні корпорації та глобальне правосуддя: зобов'язання з прав людини квазідержавних утворень» («Multinational Corporations and Global Justice: Human Rights Obligations of a Quasi-Governmental Institution») (2009), «Бізнес і права людини: етичні, правові та управлінські перспективи» («Business and Human Rights: Ethical, Legal, and Managerial Perspectives») (2022) і головний редактор Business and Human Журнал прав людини (BHRJ).

Доктор **Надя Берназ**,

доцентка правової групи у Вагенінгенському Університеті. Раніше вона була старшою викладачкою Університету Міддлсекса (Лондон, Велика Британія), а до цього – викладачкою Ірландського центру прав людини Національного університету Ірландії (Голуей, Ірландія).

У правовій групі доктор Берназ очолює напрям досліджень з бізнесу, прав людини та навколишнього середовища. Її особиста програма досліджень зосереджена на підзвітності бізнесу.

Її книга, «Бізнес і права людини – історія, право та політика, подолання розриву підзвітності» (Routledge, 2017) була визнана однією з найкращих книг про права людини усіх часів.

Професор Єрней Летнар Черніч,

професор з прав людини та конституційного права на Європейському факультеті права та факультеті державних і європейських студій Нового університету (Любляна/Крань, Словенія).

Він також запрошеним професором права в Європейському університеті Віадрина у Франкфурті (Одер) у Німеччині та в Ризькій вищій школі права в Латвії. Він має багато публікацій з бізнесу і прав людини, верховенства права та прав людини. Єрней опублікував дві наукові монографії, а саме: «Корпоративна відповідальність за соціально-економічними правами» (“Corporate accountability under socio-economic rights”), Охон; Нью-Йорк: Routledge, 2020, та «Вплив європейських інституцій на верховенство права та демократію: Словенія та поза нею» (“The Impact of European Institutions on the Rule of Law and Democracy: Slovenia and Beyond”), Оксфорд, Харт (Блумсбері), 2020 (разом з Матеєм Авбелем).

Беата Фарачік,

міжнародно визнана експертка/юристка з прав людини та бізнесу з майже 20-річним професійним досвідом. Зараз вона очолює Польський інститут прав людини та бізнесу (PIHRB), незалежний експертний центр з питань прав людини та бізнесу, трудового права та відносин, є співзасновницею та президенткою правління.

Вона також координує роботу CSR Watch Coalition Poland та бере участь на безоплатній основі в роботі Міжміністерської ради зі сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності (допоміжний орган Міністра фінансів та регіонального розвитку), де вона координує роботу його Робочої групи з питань працівників, якій доручено розробити проект визначення примусової праці, який буде включено до Кримінального кодексу Польщі, а також широкі вказівки/набір інструментів для бізнесу щодо запобігання примусовій праці/торгівлі робочою силою в ланцюжку постачання.

Підхід належної обачності у сфері прав людини та виклики солідарності

Доктор Сініша Мілатович,

експерт з питань бізнесу та прав людини, зараз працює спеціалістом з питань бізнесу та прав людини в ПРООН. Він відповідає за розробку глобальних програм та поширення досвіду з питань бізнесу та прав людини в Африці, на Близькому Сході, в Азії, Латинській Америці, Східній Європі та Центральній Азії.

Сініша має 20-річний досвід юриста з прав людини, адвоката, дослідника та керівника проектів, що фінансуються донорами, у понад 30 країнах і територіях Азії, Африки та Європи. Він має ступінь доктора філософії (PhD) юридичного факультету Оксфордського університету з акцентом на корпоративній підзвітності, а також ступінь магістра права та дипломатії Флетчера та ступінь бакалавра права Лондонської школи економіки та політичних наук.

Доктор Катерина Буряковська,

кандидатка юридичних наук (2015), Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, доцентка та експертка Міжнародної лабораторії з бізнесу та прав людини. З липня 2022 року є запрошеною лекторкою і дослідницею в Університеті Фрідріха-Александра в Ерлангені, Німеччина.

Її дослідження зосереджені на питаннях прав людини під час збройних конфліктів, правосуддя перехідного періоду та міжнародного кримінального права.

Доктор К'яра Маччі,

викладачка права у Вагенінгенському університеті. Вона приєдналася до правової групи у 2019 році як дослідниця в межах програми Марії Складовської-Кюрі з проектом «Бізнес і права людини в політиці Європейського Союзу».

Вона є редакторкою-асистенткою «Транснаціонального екологічного права» («Transnational Environmental Law») та співголовою робочої групи «Бізнес і права людини» Нідерландської мережі досліджень з прав людини. Вона є авторкою публікацій про кліматичну належну обачність, екстериторіальні зобов'язання щодо прав людини, законодавче регулювання належної обачності з прав людини, право на воду, зв'язок між торгівлею та правами людини та обов'язки інвесторів щодо прав людини.

Доктор Ольга Мартін-Ортега,

професорка міжнародного права Школи права та кримінології Університету Грінвіча, Великобританія.

Вона очолює Дослідницьку групу з бізнесу, прав людини та навколишнього середовища і проводить дослідження з питань багатонаціональних підприємств і прав людини, державних закупівель і прав людини, постконфліктної відбудови та правосуддя перехідного періоду.

До того, як приєднатися до Грінвіча, вона була старшою науковою співробітницею Центру з прав людини в умовах конфлікту (CHRC), Школа права, Університет Східного Лондона.

Професор Мартін-Ортега є членом опікунської ради Electronics Watch та The Corporate Justice Coalition. Вона також є членом Ради директорів Консорціуму закупівель Лондонських університетів і Керівного комітету Міжнародної навчальної лабораторії закупівель і прав людини. (TBC)

«Примусова міграція в часи війни і роль приватних суб'єктів у мінімізації ризиків примусової праці»

ЧАС

14.00 – 15.30 за Київським часом

13.00 – 14.30 CET

КЛЮЧОВІ ДИСКУССАНТИ

- Представник Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
- **Беата Фарачік**, голова Польського інституту прав людини та бізнесу
- **Панчо Валчанов**, Президент Інституту бізнесу і прав людини, Молдова
- **Алла Тимофєєва**, доцентка, департамент міжнародного права Карлового університету, членкиня Центру прав людини, Чехія
- **Олена Уварова**, голова Міжнародної лабораторії з бізнесу і прав людини Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

«Корпоративна солідарність, заснована на інструментах бізнесу і прав людини»

ЧАС

16.00 – 17.030 за Київським часом

15.00 – 16.00 CET

КЛЮЧОВІ ДИСКУССАНТИ

- **Елла Скибенко**, національна дослідниця у Східній Європі та Центральній Азії, Ресурсний центр з бізнесу і прав людини
- **Ірина Федорович**, директорка Громадської організації Центр «Соціальна Дія»
- **Катерина Дейкало**, кандидатка юридичних наук, експертка з бізнесу і прав людини

